CZĘŚĆ XXV. № 45. ROK 13. (1842.)

TYGODNIK PETERSBURSKI.

GAZETA URZĘDOWA KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wychodzi we Wtorki i Piątki. Prenumerata przyjmuje się pod adressem: do Wydawcy Tygodnika w Peterburgu. do Expedycyi Gazet Petersburskiego Pocztamtu, lub do xięgarni Gräfe; w Warszawie, w drukarni Zawadzkiego i Węckiego i w Biurze infarmacyjném; w Wilnie w xięgarni Zawadzkiego: nadto we wszystkich Pocztowych w kraju urzędach.

Cena *Roczna* w Rossy z pocztą a w stolicy, z nosseniem do mieszkań, 30 r. ass. *Połroczna*, 25 r. ass. Bez poczty, dla odbierających w xięgarni Gräfe *Roczna*, 45 rubli assygn. *Połroczna*, 25 rub. assyg. Dla Królestwa Polskiego *Roczna*, 53 rubli assygn. *Połroczna*, 28 rub. ass.

WTOREK, $\frac{16}{28}$ CZERWCA.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

—

Petersburg, $\frac{15}{27}$ *Czerwca.*

— J. K. W. Xiążę Następca Tronu Pruski przybył w zupełném zdrowiu do Peterhofu 9 Czerwca.

— 11 Czerwca przybył do Petersburga z Warszawy Namiestnik Królestwa Polskiego, Głównodowodzący czynną Armiją Jenerał-feldmarszałek JOXiążę Warszawski hrabia *Paskiewicz Erywański* i zatrzymał się w pałacu Tauryckim.

— Przez Reskrypt Cesarski z d. 19 Maja mianowany kawalerem orderu Orła Białego Jenerał-porucznik służby Mecklembourg-Schwerin *von Both.*

UKAZY RZĄDZĄCEGO SENATU.

1) *20 Maja.* Z ogłoszeniem następnego ukazu N. Cesarza danego Rządzącemu Senatowi d. 26 Marca «Najjaśniejszy Poprzednik i Najukochańszy Brat Nasz ś. p. Cesarz Alexander Pierwszy, w najpamiętniejszej epoce Swojego sławnego Panowania, kiedy zgromadzeni na kongresie Wiedeńskim Monarchowie ustanowili nowe zasady politycznych między Mocarstwami Europejskiemi stosunków, uznał i uroczyście wespół ze Swojemi sprzymierzeńcami oświadczył, iż gdy gałąź handlu znana pod nazwaniem handlu Afrykańskiemi murzynami sprawiedliwie była po wszystkie czasy przez ludzi oświeconych i cnotliwych uważana za przeciwną prawom ludzkości i powszechnej moralności, i jedynie szczególne okoliczności które dały powod do zaczęcia tego handlu i trudność zatamowania go bez uprzednio przygotowanych ku temu środków, mogły niejako uniewinniać trwanie tak ohydnego handlu, przeto wszyscy Monarchowie Europy, co zawarli traktat Paryski $\frac{18}{30}$ Maja 1814 r. biorą na się obowiązek jednomyślnie dążyć i wszelkich jakie od nich zależą używać środków do położenia wszędzie tamy temu handlowi; że wreszcie, przy całej Swojej gorliwej chęci osiągnienia co prędzej tak dobroczynnego i pożytecznego celu, Oni jak dla ochronienia dobra, tak i ze względu na przyzwyczajenie i same wiekami ustalone przesądy Swoich poddanych, nienaznaczają z góry czasu, w którym każde z Mocarstw uzna za rzecz właściwą i dogodną, stanowczo i zupełnie zabronić handlu murzynami, zostawiając naznaczenie tego terminu dalszym bezpośrednim nięd̨ey Dworami umowom. Od czasu ogłoszenia ogólnej o tem Deklaracii, wszystkie prawie Rządy Europy i Ameryki zabroniły handlu murzynami i teraz dla użycia skuteczniejszych środków ku przeszkodzeniu aby ten handel nie trwał pokryjomo, zawarty został między Nami a NN. Cesarzem Austryjackim, Królem Francuzkim, Królową W. Brytanii i Królem Pruskim, osobny traktat. W nim nie tylko postanawia się zabronić lub ponowić zabronienie wszystkim poddanym umawiających się stron prowadzenia handlu murzynami w Ich posiadłościach lub pod Ich flagą, czy dopomagać mu swojemi kapitałami, lub okrętami, i w ogóle brać w nim jakikolwiek bezpośredni lub inny udział, lecz zalecono i wszelki krok ku wznowieniu lub dalszemu prowadzeniu tego handlu uważać za przestępstwo równe morskiemu rozbojowi i wszystkie używane ku temu okręty pozbawiać praw do ochrony, jakie im nadaje flaga tego lub innego z umawiających się Mocarstw. Potwierdziwszy wszystkie tego traktatu przepisy, My stosownie do niego Roskazujemy, odtąd, każdego kto będzie właściwym na to ustanowionym porządkiem przekonany o prowadzenie handlu murzynami, lub o jakikolwiek bezpośredni, czy inny udział w tym handlu, oddawać pod sąd i wskazywać na kary w

prawie Naszem za rozboj i grabież morską przepisane. Rządzący Senat ma wydać ku dokładnemu spełnieniu tej Naszej woli stosowne rozrządzenia. *Na autentyku własną J. C. M. ręką podpisano:* Mikołaj. *Kontrasygnował Sekretarz Stanu* Bludow. (Razem z tym ukazem gazeta Senatu ogłosiła w językach francuzkim i rossyjskim traktat zawarty w Londynie $\frac{8}{20}$ Grudnia 1841 roku, między Rossyją, Austryją, Francyją, W. Brytaniją i Prussami o zatamowaniu handlu murzynami Ratyfikowany we 4ch exemplarzach. W St. Petersburgu, $\frac{3}{15}$ Stycznia 1842 roku.)

2) *21 tegoż m.* Z ogłoszeniem woli N. Cesarza, aby w razie ciężkiej niedającej się uleczyć choroby którego kolwiek z małżonków przesiedlanych do Syberyi z woli panów, władze gubernijalne po należytem zapewnieniu się o chorobie, przeestawiały o tem Ministrowi Spraw Wewnętrznych dla uproszenia przez Komitet Ministrów Monarszego zezwolenia na zostawienie chorego lub chorej na miejscu dawnego pobytu. przy czém mają być wymieniane i środki opatrzenia losu tak zostawianych osób.

3) *tegoż dnia.* Z ogłoszeniem następnego ukazu N. Cesarza danego Radzie Peństwa dnia 15 Kwietnia b. r. — «Rada Państwa co do sposobu działenia i co do porządku załatwiania spraw rządzi się dotąd organizacią, przy Manifeście ś. p. Cesarza Alexandra I-go, 1810 Stycz. 1 wydaną. — Zasady i główne przepisy tej ogranizacii, wciągnionej potem i do ogólnego układu Praw Cesarstwa Naszego, zachowały dotąd zupełną moc swoję i tylko w szczegółach, z upływem czasu, zaszły niektóre zmiany i dopełnienia. — Uznając za stosowne zachować i nadal nietkniętemi te zasady i główne przepisy, jako celowi swojemu i ogólnemu duchowi Naszych publicznych ustanowień odpowiedne, Uznaliśmy tylko za potrzebne, z powodu gotującego się teraz nowego wydania Układu Praw, poczynić we wspomnionej organizacii te zmiany, jakie się potrzebnemi stały stosownie do wydanych w różnym czasie roskazów Naszych i stosownie do porządku przewodu spraw jaki się w praktyce ustalił, a zarazem przejrzeć i wszystkie oddzielne części tej Organizacii dla zupełnego cich z sobą zgodzenia.—Teraz po ukończeniu tej pracy, przejrzawszy ją tak we wstępnym obrysie różnych zamierzanych odmian, jak i w ostatecznym wykładzie, przesyłamy przy tem potwierdzoną przez Nas Organizacją Rady Państwa i Kancelaryi Państwa, Roskazując przywieść ją jak należy do skutku, i przepisy jej wnieść na miejsce odpowiednych artykułów w Układzie Praw.» (Gazeta Senatu ogłosiła w raz z tym ukazem Organizacją Rady Państwa i Kancelaryi Państwa.)

4) *26 tegoż m.* O tém, iż żądanie o wypłatę połowy pensii urzędnikom, powinny czynić urzędy, które ich pod sąd lub śledztwo poddały.

5) *tegoż dnia.* Z ogłoszeniem roskazu N. Cesarza o nabyciu od Orenburskich kozaków 40 kwitów z rekruckiego zaciągu.

6) *27 tegoż dnia.* Z ogłoszeniem potwierdzonego przez N. Cesarza Zdania Rady Państwa, o opiece nad majątkiem i dziećmi urzędników wojskowych Uralskiego kozackiego wojska.

Warszawa.

Rada Administracyjna Królestwa zatwierdziła w dniu 22 Maja roku bieżącego.— Szambelana Dworu Jego Cesarsko-Królewskiej Mości, Radcę Stanu Hrabiego Skarbka Fryderyka — Hrabiego Łubieńskiego Tadeusza — Radcę Stanu Kozłowskiego Wincentego,—Hrabiego Łubieńskiego Jana, —Dmuszewskiego, Lud. Członka Dyrekcji Teatrów,—Malcza Wilhelma, Doktora medycyny i Chirurgji, — Referendarza Stanu Wernera Symeona,—Referendarza Stanu Niepokojczyckiego Benedykta—Epsztajna Józefa—Bernsztejna Józefa doktora Medycyny i Okulistę, w dotychczasowych obowiązkach Członków Rady Głównej.

Hrabiego Kwileckiego Józefa, powołanego przez oddzielną nominację, na własne żądanie, od obowiązków Członka Rady Głównej uwolniła.

Rzeczywistego Tajnego Radcę, Senatora, Hrabiego Colonna Walewskiego Alexandra. — Jenerał-majora Tutczek Jana, Kommendanta miasta Warszawy,—Trzetrzewińskiego Jana, Prezesa Trybunału Cywilnego Gubernji Kieleckiej,—Jenerał-Lejtenanta Hurko Józefa, Wojennego Naczelnika Gubernji Lubelskiej, — Jenerał-majora Ładyżeńskiego Mikołaja, Wojennego Naczelnika Gubernji Podlaskiej, — Prądzyńskiego Mikołaja, i Bocheńskiego Tadeusza, obywateli ziemskich przeznaczonych dotąd do opiekowania się szpitalami na prowincji, którzy na zasadzie powołanego na wstępie Ukazu, przez Gubernatorów Cywilnych zastąpionymi będą, od obowiązków Członków Rady Głównej Instytutów Dobroczynnych uwolniła.

Dla uzupełnienia składu pomienionej Rady Głównej Instytutów Dobroczynnych mianowała niniejszém Członkami tejże Rady: Radcę Stanu Eliaszewicza Piotra,—Referendarza Stanu Łaszczyńskiego Jakoba, — Referendarza Kosseckiego Stanisława,—Gołońskiego Andrzeja, Budowniczego Rządowego, — Wosińskiego Teodora, p. o. Radcy Prokuratorji Jeneralnej,—Wojde Maurycego, Doktora Medycyny i Chirurgi',—Krzyżanowskiego Józefa,—Kolnarskiego Józefa,—Filipeckiego Felixa,—Emerytów. *(Gaz. Warsz.)*

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Londyn 14 Czerwca. W izbie lordów xiążę Wellington na zapytanie lorda Kinnaird oświadczył że pieniądze mające się zebrać w skutek odezwy Królowej do miłosierdzia publicznego wpłyną do szczególnej Kommisyi ustanowionej w Londynie w celu wspierania klassy rękodzielni-

czej. Izba nakazała zapotrzebowanie od tej Kommisyi zdania sprawy z jej czynności.

— W izbie Niższej gdzie się roztrząsa projekt nowej taryfy podanej przez Ministrów, nieustannie któryś z członków oppozycyi podaje jakieś dodatki lub poprawy według interesu tej lub owej gałęzi przemysłu jaką się opiekuje. I tak, 10 b. m. długie rozprawy wywołał wniosek P. Grimoditch chcący mieć aby cło od kręconego jedwabiu zostawione było na dzisiejszej stopie. Niepodobna jest powtarzać szczegóły tych rozpraw, które w Anglii nawet niemogą jak tylko nader podrzędny mieć interes. Dość powiedzieć że dotychczasowe poprawy i dodatki do taryfy odrzucone zostały ogromną większością.

— Lord Congleton, od roku 1841 członek izby Parów, więcej znany pod nazwiskiem sira Henry Parnell, jeden z najznakomitszych członków stronnictwa whigów, a za ministerstwa Melbourne, płatnik Armii, zadał sobie śmierć 8 Czerwca, mając 66 lat wieku, przez powieszenie się na słupie swojego łóżka za pomocą chustki. Ze śledztwa Koronera pokazało się że szlachetny lord, od Kwietnia już b. r. był w zatrważającym stanie umysłu i że lekarzowi swemu otwarcie mówił o swych zamiarach samobójczych; jakoż ten ostrzegał o tém domowników i zalecił ażeby chorego niezostawiano samotnym i oddalono od niego wszelkie ostre narzędzia. Mimo całą pilność domowych lord Congleton znalazł chwilę w której dokonał swego niezachwianego zamysłu.

— Gazeta urzędowa ogłosiła wyrok Królowej z d. 3 b. m. stanowiący że sowereny złote mające wagi mniej nad 5 denarów 2½ gran, a półsowereny mniej nad 2 denary 13½ gran niemogą być przyjęte na żadne wypłaty.

— Dowiadujemy się o zawieszeniu wypłat przez dom Briggs, Thurburn i K. który był agentem Indyj Wschodnich i razem Paszy Egyptu. Summa bankructwa w Londynie wynosi do 180,000 f. st.

— Tunnell pod Tamizą całkiem już ukończony i niezwłocznie będzie otwarty dla pieszków. Ma on długości 1,200 stop.

— Morning Post, na mocy listu jednej damy odebranego z Indyj twierdzi że niewinną przyczyną zaszłych w Afganistanie smutnych wypadków, była też dama. Jedynie to dla zapewnienia małżonce swojej i kobietom jej towarzyszącym bezpiecznej podróży z Kabulu do Bombay przez ziemie Gildzisów, sir Macnaghten zwołał wodzów Gildzis do Kabulu i wezwał ich do towarzyszenia mu w przejeździe przez ich kraje. Wodze ci powzięli podejrzenia że Macnaghten używa tego fortelu dla zaprowadzenia ich jako niewolników do Indyj i odtąd uknuli spisek który miał tak fatalne następstwa.

Paryż 13 Czerwca. Monitor ogłasza wyrok Królewski z d. 12 b. m. następującego brzmienia. Art. 1 Izba deputowanych zostaje rozwiązana.

Art. 2. Kollegia wyborcze są zwołane na 9 następnego Lipca, w celu wybrania przez każde z nich jednego deputowanego.

Dwa Kollegia Korsykanskie zwołane są na 12 przyszłego Lipca.

Art. 3. Izba Parów i izba deputowanych zwołane są na dzień 3 przyszłego Sierpnia.

— W Gazecie le *Toulonnais* znajduje się następny dopisek, pod d. 9 Czerwca: «Nasz korrespondent Algerski donosi nam nader ważną nowinę, za której rzetelność nie ręczymy. Oto jest wyciąg z jego listu: «Wieść chodzi że prowincya Konstantina powstała. W tej chwili zbieram o tém wiadomości i jeżeli się sprawdzi, niezwłocznie doniosę.»

— Zkąd inąd rozeszła się pogłoska że Abdel-Kader jest w prowincyi Algerskiej. Gazety które ją powtórzyły dodają że wiadomość ta według wszelkiego podobieństwa jest prawdziwą, lecz razem tak ważną iż nieśmieją jeszcze za gruntowność jej zaręczyć.

— Z Southampton doszły wiadomości o śpiesznem uzbrajaniu dwóch wojennych okrętów angielskich, które jak słychać są przeznaczone do prowadzenia czynnej wojny ze Stanem Texas.

— P. Mannel de Sarratea złożył Królowi Ludwikowi Filippowi listy wierzytelne akredytujące go w charakterze Posła nadzwyczajnego i Ministra pełnomocnego Rplitej Argentyńskiej.

— Policyi udało się uczynić tym ważniejsze odkrycie że pojmana osoba była głową towarzystwa oszustów, którzy za pomocą fałszywych biletów Banku Pruskiego uwiedli wielką liczbę osób we Francyi i za granicą.

Młoda kobieta, rzadkiej piękności i odznaczająca się wykwintnością, pani D...., rodem polka, zamężna, ale nieżyjąca z mężem, najęła w Passy dom, gdzie przyjmowała wielu gości, między innemi pana R.... z którym czyniła częste wycieczki do Anglii i Pruss. Prefekt Policyi, po uprzedniém wyśledzeniu kroków tej kobiety wydał wyrok aresztowania, który został wykonany niespodzianie i z największą tajemnicą, kiedy w tymże czasie sądowe poszukiwania dopełniały się w mieszkaniu Pana R; na ulicy Monsieur le Prince, Faubourg St. Germain w Paryżu. Sam R.... który też przybierał nazwisko swojej spólniczki, umknął; ale znalezione w jego mieszkaniu materyalne dowody i obszerna korrespondencya dostatecznie wykryły wszystkie jego czynności i dały szazówki które uczyniły niepodobną ucieczkę jego spólników. Rząd Pruski i policya

angielska, które tak skutecznie udały się w tym przedmiocie do policyi Paryskiej, otrzymały wiadomości, skutkiem których w Dusseldorff, Kolonii, Moguncyi, w Londynie i Edinburgu zatrzymano rozmaitych członków tego stowarzyszenia; operacye ich, dotąd szczęśliwie ukrywane, zaczęły już były wzniecać po różnych bankach obawy.

— Układy między Ministrem Handlu i Rządem Belgijskim względem powiększenia cła od wyrobow lnianych z Bdlgii przychodzących, czynnie się posuwają. Na przełożenia tego Rządu minister odpowiedział że środek ten jest wymierzony jedynie przeciw towarom angielskim, które drogą Belgii w wielkiej ilości wchodzą do Francyi i szkodzą tej gałęzi przemysłu. Dla przywrocenia więc równowagi cła i wolnego przywozu minister Francuzki razi aby Rząd Belgijski nałożył cło od wyrobów lnianych przywożonych z Anglii.

Rzym. Diario di Roma donosi, że Ojciec św. chcąc przywrócić do dawnej świetności order Konstantyna, ustanowiony przez Papieża Sylwestra, wyrzekł że odtąd order ten będzie służył nagrodą za zasługi naukowe i literackie. W liczbie nowomianowanych kawalerów znajduje się dożywotni sekretarz Akademii Paryskiej Napisów P. Raoul Rochette.

Turyn 4 Czerwca. Król i Królowa JJ. Sardyńscy z całą Królewską Rodziną udali się 3 b. m. do Genui, gdzie zabawią kilka tygodni. Z tego powodu miasto ma wyprawić świetne uroczystości na cześć nowozaślubionych Xięztwa Następcy i Następczyni Tronu. Wymieniają między innemi wielką bitwę i wyścigi morskie, które przypomną dawną świetność Rzeczypospolitej. Wszyscy Członkowie Ciała Dyplomatycznego zaproszeni są do towarzyszenia Dworowi.

Grecya. Oto są szczegóły sprawionych klęsk przez trzęsienie ziemi. W Lakonii skały oddzieliły się od góry i zabiły czterech ludzi. W Modon wiele domów zostały uszkodzone. Woda w studni podniosła się: rzeka Pamissus zburzyła się i wystąpiła po obu brzegach. W Tsorseri woda zmącona piaskiem, wytrysnęła z ziemi gdzie przedtém nie było żadnego źródła. W Enas skały zachwiały się na górach, dziesięć domów obaliło się, dach szkoły gminnej zapadł się i ranił ośmiu uczniów. Kościoł w Courterelios został zniszczony. W Coron przed wstrząśnieniem dał się czuć mocny zapach siarki, wstrząśnienie trwało tak długo jak dotąd nie było przykładu. Wielka liczba domów zapadła się, wiele się popękało. Część domów w twierdzy i część murów samej twierdzy zawaliła się. Kościoły, młyny i t. p. całkiem zniszczone. Morze o pięć przeszło metrów na brzeg wystąpiło i cofając się zostawiło na nim rozmaite statki. W Sparcie cele klasztom Galas równie jak magazyny zapadły się. Piszą z Calamata że 4 Maja dały się tam czuć nowe podziemne uderzenia, które wszakże nie zrządziły szkody.

NAJPOŹNIEJSZE WIADOMOŚCI.

Londyn 14 Czerwca. Wczora Królowa Jmć wróciła do Londynu i pierwszy raz przejechała po drodze żelaznej Great Western. Za przybyciem J. K. Mość prezydowała na Radzie Tajnej w pałacu Backingham gdzie udzieliła pozwolenia na małżeństwo J. K. W. Xięcia Jerzego Cumberland, następcy Tronu Hanowerskiego z Xiężniczką Alexandryną Maryą Saxe-Altenbourg.

Niderlandy. Król Jmć, w powrocie z podróży do Luxemburgu przejechał 14 Czerwca przez Aix la Chapelle w towarzystwie Xięcia Oranii.

Praga 7 Czerwca. W Czechach pożary stają się coraz częstszemi, i niemówiąc o tych co się zdarzają po wsiach, miasto Hollitz, w okręgu Hrubińskim, jest z rzędu trzecie, które się prawie całkiem stało pastwą płomieni. W tym razie, jak i w pożarach innych miast wszystkie klassy mieszkańców kraju skwapliwie pośpieszyły nieść ratunek nieszczęśliwym ofiarom klęski.

Wiedeń. 30 Maja straszliwy pożar wybuchnął w mieście Hirschberg i zniszczył 110 domów. Właściciel posiadłości Hirschberg hrabia Waldstein Wartemberg z własnej szczodroty pośpieszył opatrzyć pierwsze potrzeby pogorzelców.

Genewa 9 Czerwca. 7. b. m. przyjęta została nowa konstytucya. Na 11,586 wyborców 5,430 tylko należało do obrad. Z nich 4,837 byli za przyjęciem, 543 za odrzuceniem, a 50 głosów było straconych. Wszystko odbyło się w największym porządku. Wybor wielkich Rad odbędzie się 16 i 17 Czerwca.

Hiszpanija. 8 Czerwca nowy gabinet nie był jeszcze złożony. Jenerał Rodil niezdołał nikogo namówić do przyjęcie portfelu.

Konstantynopol. Rządzca Dardanellów Hadżi Said-pasza złożony został z urzędu i zesłany do Magnezyi.

(Journ. de S. P. Psz. Poln.)

KURS WEXLOWY, PIENIĘŻNY I AKCYOWY.

Petersburg, 12 Czerwca.

Za rubel srebrny:

Na Londyn	na 3 m.	37¾ pens.
— Amsterdam	— —	192, 191 cens.
— Hamburg	— —	$34\frac{3}{16}$, $\frac{1}{16}$ szel,
— Paryż	— —	404, 405 cen.

AKCYE.

	Przedano po Rubli srebr.
1 Tow. zabesp. od ognia	497
2 — — — —	123
— — Komp. Amerykańsk	226
— — Żeglugi parowej	—
— — Wód mineralnych	—
— — Oświecenia gazem	54½
— — Przędzenia bawełny	168½
— — Zeglugi parowej Baltyckiej	—
— — Drogi żelaznej Carskosielskiej	41
— — Fabryki sukien. Narwskiej	—
— — — Carewskiej perkalów	95½
— — Petersburskiej chowu owiec w południowych prowincyach	—
— — Zabezpieczenia życia	56

ROZMAITOŚCI.

ASTROLOGICZNE PRZEPOWIEDNIE PRZY URODZENIU PIOTRA WIELKIEGO (*).

Zapewna, miłość własna tylko pozwala człowiekowi myśleć, że przy zjawieniu się jego na świat, samo przyrodzenie bierze w tym udział, i szczególnemi znamionami przepowiada los śmiertelnika, który jest atomem w nieograniczonym świecie — Wszakże, powiada Szekspir, «Są dziwy na niebie i ziemi o których ani śniło się naszym filozofom.»

Często zadziwiają nas niedocieczone zjawienia! i jeżeli podług wiary przodków dla ważnych wypadków w świecie, czas i miejsce są przeznaczone, dla czegoż by przy urodzeniu ludzi niepospolitych mających wywrzeć wpływ na całe epoki i całe narody, nie miały ukazywać się przepowiadające fenomena?

Wreście, nie jesteśmy za przepowiedniami, zamierzamy tylko opisać fakt historyczny, pod każdym względem zajmujący.

Niegdyś wierzono w przepowiednie astrologiczne, — Carowej Annie Joanownie astrolog Buchner przepowiedział wstąpienie na tron, znamienitym za jej czasów astrologiem, był przy Akademij Nauk, Professor Matematyki i Fizyki Wolfgang Kraft, Carowa często żądała od niego przepowiedni. W kalendarzu 1732 r. Kraft wydrukował że 11 Marca lód na Newie rozejdzie się—Dziwiono się, nie wierzono, śmiano się nawet—gdyż 10 Marca lód jeszcze był mocny — Z powszechném jednak podziwieniem, w nocy 11 Marca rzeka przeszła.

Przy urodzeniu Joanna Antonowicza Carowa posłała Kraftowi datę nie mówiąc o kim się pyta i żądała horoskopu, — Astrolog uczynił go i z przerażeniem postrzegł, że nowo narodzony musi być znakomitego pochodzenia, którego oczekują niewypowiedziane nieszczęścia. Szczegóły o tém wyjaśnia Sztelin.

Wracając do rzeczy, urodzenie Piotra W. oznaczone było wielą niepospolitemi wypadkami.

Któż by przewidział, w początku 1669 r. że Car Alexy powtórnie zawrze związki i że z tego małżeństwa Carewicz będzie jego Następcą. Carowa Marja jeszcze w ten-czas żyła, Następcą był 15-letni piękny młodzian Alexy i prócz niego byli Carewicze Feodor 8 miu, Symon 4 i Joann 3-ch lat, — wszakże 10 Marca umarła Carowa Marja po trzech miesiącach, Carewicz Symon (w Czerwcu 1669), w następującym roku umarł starszy Carewicz Alexy, po-

(*) Jest to skrócenie artykułu umieszczonego w Marcowym numerze jednej z Revues wychodzących po rusku tu w Petersburgu, redagowanej przez znakomitego pisarza P. Polewoj, pod tytułem: *Русскій Вѣстникъ.*

zostali jeszcze Feodor i Joann i Car nie myślał żenić się, lecz niespodzianie ujrzał u Matwiejewa piękną Natalję Naryszkin, i mimo wszelkie dworskie intrygi, zaślubił ją w Styczniu 1671 r. a w 15 miesięcy urodził się Piotr. Gdyby nawet chęć narodu i wola Cara, jak piszą dzieje, ofiarowali mu tron, jednak woli takowej Car Alexy przed śmiercią nie objawił, i wstąpł na tron Feodor, ożenił się i miał następcę Ilję, — zdawało się więc że Piotr bardziej jeszcze był oddalony od prawa do Tronu; po śmierci małżonki i syna, Car Feodor powtórnie ożenił się, lecz Nieba Piotrowi tron przeznaczyły — Feodor umarł, Joann był usunięty, i kiedy zawiść i pycha nie widziały w przeciągu lat dziewięciu wyroków Bożych przez zgon czterech osób panującego domu objawionych, — za życia starszego brata Piotr dzielił z nim panowanie, po siedmiu latach rządził bezpośrednio, a po czternastu, był samodzierżcą Rossij.

Dotąd nie rozwiązana zagadka o miejscu urodzenia Piotra Wielkiego. Najbliżej prawdy że urodził się w Kremlewskim dworcu, wniosek ten potwierdza się tém że w notacie o urodzeniu nie wymieniono miejsca, inni mniemają że przyszedł na świat w Izmaiłowie lub we wsi Kołomensk. Pierwszego zdania jest Krekszyn. Część jego rękopismu wydrukowana w Moskwie *p.* Tumańskiego w 1795 r. pod tytułem: *Сказаніе о рожденіи, воспитаніи и нарѣченіи на Престолъ Петра Великаго*, Kopia tego rękopismu była u starca Brykina, mieszkającego w Izmaiłowie, którego ojciec był tam przy izbie Sądowej i umarł 1735 r. mając lat 60 — matka umarła tamże 1758 r. mając 100 lat, a sam Brykin żyć przestał 1820 r. mając 115 lat, więc przy śmierci Piotra był młodzieńcem dwódziestoletnim — On widział i pamiętał Piotra W. o jego urodzeniu w Izmaiłowie mówił jak o rzeczy niewątpliwej — i na rękopiśmie Krekszyna zanotował, że słyszał o tém od swego ojca i matki.

O urodzeniu Piotra w Kołomeńskiém pierwszy wyrzekł Sumarokow w swoich wierszach (въ Трудолюбивой Пчелѣ 1759 r.) — Wałujew gruntując się na podaniach narodowych napisał nad bramą Kołomeńskiego dworu, że tam było urodzenie W. Piotra.

O Kołomeńsku i Izmaiłowie, mogą bydź mylne podania, jako opierające się na wieściach gminnych, że jednak są takowe wieści, przeto zagadka o miejscu urodzenia Piotra nie rozwiązana.

Dziwna, nawet, że zachodzi wątpliwość, kto trzymał do Chrztu Piotra Wielkiego: czy Carowa Iryna czy Tatiana Michaiłowna?

Oprzepowiedniach astrologicznych Krekszin tak pisze:

«Za czasów szczęśliwego panowania Cara Alexego Michajłowicza, był mąż pełen nauki — Symon Połocki, on był nauczycielem Carewicza Feodora a czyniąc obserwacje nad gwiazdami, wiele o Rossij i innych państwach przepowiedział.

«W nocy 11 Sierpnia 1671 r. którą Car i W. Xiąże Alexy z małżonką swoją Carycą i W. X. Natalją Kiryłowną przebył — W żywocie Jej począł się Wielki Monarcha Piotr — w ów czas więc ów obserwator, jasną gwiazdę obok planety Marsa postrzegł i na dobro ją wytłumaczył.

«Nazajutrz Połocki do Cara przyszedł i winszował mu syna, który się narodzi 30 Maja 1672 r. i będzie następcą Jego tronu — «A współczesnego Monarchy równego Jemu nie będzie, ten przeżyje sławą wszystkich Carów byłych w Rossij, i będzie nie zwyciężony, sąsiednich wrogów upokorzy, dalekie strony odwiedzi, wiele zwycięztw odniesie, i swoi wiele mu będą czynić przeszkód w dobrych przedsięwzięciach, on jednak wiele nieporządków i rozterek uspokoi, wiele gmachów na morzu i lądzie zbuduje — Wyniszczy zło, a pracę polubi.»

«Takowe przepowiedzenie w gwiazdach jak w zwierciadle wyczytał, a jako niekłamliwe, podpisał i Carowi podał.

Car Alexy Michajłowicz pismo przyjął, przeczytał i innym objawił — Carowę z pogodną twarzą uściskał a Połocki przy powinszowaniach W. X. Natalij Kiryłownie dodał: «przy urodzeniu będziesz cierpiała bole przez trzy dni, jednak Wasza Carska Mość i Carewicz zdrowi zachowacie się.»

Połockiemu dodana była straż i to trwało do 1 Listopada. Wowczas Połocki był zawołany do dworu, gdzie Car o wielu przedmiotach z nim mówił i o naukę gwiazd pytał, o czém wszystkiem Połocki obszernie opowiadał.

Car mu objawił że od owego czasu, jak przepowiedział, Carowa zastąpiła, — Połockiego zaś do swego stołu przypuścił — i odtąd straży przy nim nie było.

28 Maja 1672 r. gdy przyszedł Połocki do Dworu, Carowa bole cierpiała — Wprowadzony do komnaty gdzie Car smutny znajdował się, Połocki ufność w Bogu wzniecał, modlić się zalecił, i dodał że dwie doby jeszcze cierpienia trwać będą. Czas ten we łzach i modlitwie przebyli, i kiedy Carowa bez nadziei słaba, Sakramenta przyjęła, Połocki stale twierdził że żyć będzie i za pięć godzin narodzi syna, gdy przyszła zaś ostatnia godzina, Połocki ukląkłszy modlił się aby nie rodziła jeszcze — i rozgniewanemu Carowi rzekł: «jeśli w pierwszej połowie owej godziny Carewicz urodzi się, wiek jego będzie około 50 lat jeśli zaś w drugiej, to do 70 lat przeżyje.»

W czasie tej rozmowy narodził się młodzieniec, któremu według rady Połockiego dano imie Piotr.

Car Alexy Michajłowicz niezmiernie się uradował, Połockiego obdarzył sobolem futrem powleczonym axamitem, i wielką ilością złota, wielu dworzan nagrodził czynami, sądzonym na śmierć lub zesłanie przebaczył, długi darował i odbywało się radośne święto przy wystrzałach z dział w przeciągu trzech dni.»

Przytoczono jeszcze zdarzenie następne: Gdy Car Alexy Michajłowicz, zaślubił W. X. Natalję Kiryłownę, w owym czasie zaczął przychodzić do dworu błogosławiony przez nikogo nieznany Mnich, i ten zawsze rękę Carowej całował. — 1 Września 1672 r. gdy Carowa postrzegłszy Mni-

cha owego, rękę mu do pocałowania podała, — Błogosławiony usuwając prawicę jej rzekł: «Chcę całować Wielkiego Cara w żywocie twoim będącego.» Uwiadomiony o tych słowach Car Alexy natychmiast przyszedł, a gdy W. X. Natalja Kiryłówna rzekła: «oto jest Car, jego rękę ucałuj» Mnich odpowiedział: «Większy od tego Car jest w żywocie Twoim, i tego całować żądam» Car Alexy zezwalając zapytał: kto w żywocie jego małżonki?—«Silny, który ma władać berłem i postrachem będzie dla współczesnych» — Wczémże większy będzie odemnie?—«53 sążnie wysoki i znacznie szerszy będzie»—(to się znaczyło 53 lata wieku i rozszerzenie Państwa):

Za radą Połockiego Piotr ochrzczony podług obrzędu Greko-Rossyjskiego, przez Najwyższego Patryarchę 2 Lipca tegoż roku.

Jeromonachy — Połocki i Epifani *) podali Carowi prognostyk.

W urywku z Krekszyna, wydanym przez Worobjewskiego, i drukowanym *p.* Tumańskiego (cz. 1. str. 233) znajdują się następne odmiany:

1. Niema wzmianki o prognostyku podanym przez Połockiego i Epifania,—

2. Powiedziano że z Połockim czynił postrzeżenia nad gwiazdami Dmitry Rostowski—lecz ten za życia nie objawił swego prognostyku a znaleziony po jego śmierci, zgodny był we wszystkiem z Połockiego prognostykami w którym jeszcze dodano: «Cieszcie się ściany Carogrodu, albowiem dzisiaj początek waszego wybawienia.»

3. O nadaniu imienia Piotr, wyrażono: tym imieniem mianowany nie tylko za radą Połockiego, leck i dla tego że w czasie modlitwy o zdrowie Carowej, na trzecią dobę jej cierpień rodowych — Jerodjakon wymieniał w liczbie osób panujących Piotra Alexiejewicza a zapytany od Archiereja za czyim rozkazem to uczynił, gdyż o urodzeniu nic jeszcze niewiadomo, otrzymał odpowiedź że inny jerodjakon drzemiącego zbudził do modlitwy i rzekł: módl się za Carewicza Piotra.»—a kiedy ukazany przez pierwszego, ów Jerodjakon zaparł się że nie budził go i o Carewiczu Piotrze nie mówił, wypadek takowy uważano za objawienie od Boga.

4. Roku 1537 Lutego 4 dnia to jest na 135 lat przed urodzeniem W. Piotra, świątobliwy Kiryłło Nowojezierski w przepowiedni o Państwie Rossyjskiém wyrzekł: «Bóg mi objawił że przed Carem siedzącym na tronie, dwaj młodzieńcy stali uwieńczeni, i Bóg im dał oręże przeciw nieprzyjaciołom i oni urządzili Państwo»—Wiele podobnych artykułów, znajduje się w przepowiedni Nowojezierskiego którego zwłoki na wyspie nowego Jeziora, poczytane za cudowne, Car Piotr odwiedzał, xięgi jego żywota i przepowiednie czytał.

*) Epifani zapewne Słowieniecki, przybył do Moskwy z Kijowa, w 1648 r. w owym czasie najuczeńszy filolog, lexykograf i tłomacz.

Opowiadanie o Połockim (Krekszyna) Sztelling wpisał między swoje anegdoty—Metropolita Eugeniusz nazywa to wszystko baśnią gminną powiadając że Dmitry Rostowski o tym czasie znajdował się w Kijowie i miał 21 rok, a znaleziony u niego prognostyk był kopią.

Rozbierając szczegóły *Krekszyna* znajdujemy wielkie niedokładności.

1. Powiada on że chrzcił Piotra W. Patryarcha Joachim —Patryarchy jednak w tej epoce nie było, bo Joasaf umarł 17 Lutego, a Pitirim wybrany na jego miejsce 5 Lipca tegoż roku.

2. Wystrzały z dział przy uroczystościach nie były wówczas używane.

3. Z opowiadania Krekszyna mniemać wypada że Połocki miał wstęp do Dworu—osypany dostojeństwy i bogactwem. Symeon Połocki rzeczywiście był człowiek niepospolity, poeta i filozof, przybył do Rossij z Połocka w 1668 r. i dla tego nazwany Połockim, przedtém zaś nazywał się Symeon Piotrowski Sytianowicz. Był nauczycielem Carewicza Feodora, po wstąpieniu którego na tron, przewodniczył w Radzie i wielkie plany tworzył, które przerwała śmierć Cara Feodora. Lecz za życia jeszcze Cara Alexja Michajłowicza, mieszkał ubogo, szczupłą pobierał pensją, pisał wierszyki i za to wypraszał dla się podarki od Cara. Symeon Połocki pisze o sobie, iż miał wyznaczone po 5 ałtynów na dzień (54 r. 75 k. na rok) przy tém stoł i utrzymanie 3 ludzi oraz karm na jednego konia, lecz że to wszystko nie dochodzi go regularnie. — W jednym liście prosi o naprawienie drzwi do sklepu, gdzie jego rzeczy były złożone, w drugim o wydanie odzienia jego bratu, który wstąpił do zakonu; inny zaś list jego pisany w tych słowach: «Wówczas, kiedy Bogu podobało się, z życia doczesnego powołać do wieczności Małżonkę Twoję Carycę Marję Iliniszne, — napisałem dla pociechy Twojej xiążkę Poetyczną, wychwalając jej żywot i dobre czyny, a za taką pracę nic od Ciebie nie otrzymałem. Teraz kiedy Ci Bóg darował Małżonkę Carycę Natalję Kiryłównę obdarzyłeś łaskami, wszystkie dworzany swoje, a mnie nic nie dałeś — Żyję zaś w niedostatku i upraszam Ciebie nagrodź mię za moje trudy, co ci Bóg natchnie—zmiłuj się!» — Takich listów nie mogłby pisać człowiek obdarzony sobolami, axamitami, wielką ilością złota.

Że jednak były przepowiednie przed urodzeniem Piotra W. dowodzi znamienity historyk Russki Müller, powiada on, że o tém przekonywają listy dwóch uczonych Holendrów, Grewi i Hejnza, które się znajdują w bibliotece Petersb. Akademij Nauk. Hejnzi, Niderlandski poseł w Moskwie 1 Lipca 1672 r. pisał do Grewi o urodzeniu Piotra i przepowiedniach Russkich astrologów,—W odpowiedzi Grewi z Utrechtu 9 Kwietnia 1679 słyszemy głos niedowierzania człowieka uczonego, dowodzący jednak że były przepowiednie, o czém także wspominają współcześni Holenderscy Astrologowie.

Müller chciał sprawdzić, czy rzeczywiście postrzeżenia Astrologiczne w Sierpniu 1671 i w Maju 1672 r. okazały co szczególnego, i prosił współczesnego jemu Astrologa Leksela uczynić wyliczenie—Leksel zrobił horoskop i powiada że światłej gwiazdy około planety Marsa nie było, lecz reszta w takim była składzie że ówcześni Astrologowie o dobrych następstwach powinni byli wnosić. Teraz, kiedy wiara w przepowiednie i znaki nie jest celem pogardy, lecz stanowi materyał ciekawych badań o charakterze wieku, możemy zwrocić uwagę na kopję horoskopu uczynionego przez Leksela, który znaleziony został między papierami Müllera. *)

Nie wiemy znaczenia tych figur, i nie możemy sądzić o horoskopie ktorego Astronomowie nasi także nie rozumieją. Widziemy zaś na rysunku dołączającym się—kwadrat w którym pomieszcza się takiż kwadrat w przekątnią, tego ostatniego kąty rozdzielone na dwa trojkąty każdy. Zodiakowe figury oznaczone tu z pokazaniem stopni i minut oraz wypisany stosunek gwiazd, planet, słońca, i xiężyca.

Drugą częścią horoskopu jest tablica z oznaczeniem stopni szerokości i stosunku słońca, xiężyca, Jowisza, Wenery, Marsa, Merkurego i Saturna do 12stu znaków Zodiaka.

Leksel porównywa swój horoskop do Połockiego i powiada że wpływ Jowisza i Saturna zdaje się bydź nie sprzyjającym. Wszakże i Połocki wspomina o zaburzeniach i krótkim panowaniu Piotra. Wyraża się wreszcie zgodnie z tamtym mówiąc o nowonarodzonym «będzie mądry, śmiały, silny, popędliwy, wspaniały, szczęśliwy w przedsięwzięciach, lubiący sławę i wiele będzie podróżował. — Czyliż nie takie było panowanie W. Piotra i jego charakter? czyliż nie te same słowa Połockiego w opowiadaniu Krekszyna?

Oto jest pismo Leksela:

Si ex qua alia nativitate vanitas Astrologiae commonstrari possit, certe ex hac vel maxime, quippe in qua pleraque indicia ex praeceptis Astrologorum non solum mediocria sunt, sed etiam in malam vertuntur partem. Plerique certe planetae in hac nativitate, tam ratione qualitatum, essentialium, quam accidentalium, debiles sunt et minus fortunati. Luminaria enim quod attinet Solem et Lunam utrumque ipsorum peregrinum est et a maleficorum radiis laesum. Jupiter in detrimento est, in domo sexta collocatur, *hunc tamen planetam in hac genitum fortissimum esse oportuit, quia ipse est dominus geniturae.* Saturnus cadens et in domo duodecima debilis potius quam fortis haberi debet. Reliqui tres planetae Mars, Venus et Mercurius satis bene se habent, nam Venus et Mercurius in propriis domibus reperiuntur, Mars autem in suo loco habet plures dignitates essentiales, nec prorsus male hi planetae ratione domuum geniturae collocantus, nisi quod Mars sit in duodecima. Hinc si ex scitis astrologorum quis de hac nativitate statuere velit, dicendum ipsi est significata ex luminaribus, Jove et Saturno debilia esse et innefficacia, quae vero ex Marte, Venere, Mercurio derivantur fortia et valde efficacia haberi debere. Quoniam vero hoc loco mihi non propositum est, exactam explicationem hujus nativitatis tradere, ea tantum enumerabo signa ex quibus magnum et felix imperium colligi posset. *Dominus geniturae in hac nativitate, ut dixi, est Jupiter cum participatione Mercurii.* Pro dispositione autem spiritus Mars participationem habet cum Jove. quod significare dicitur *hominem sapientem, audacem, fortem, irae et vindictae cupidum, magnanimum, gloriae amatorem et qui in suis inceptis prosperos habet successus.* Hoc praecognitum etiam confirmari dicitur a copula Lunae cum corde Scorpii stella violenta, haec enim conjunctio significat hominem *multum audacem et qui magnam nominis claritatem acquiret, multis tamen periculis objicietur.* Praeterea *amplam et magaum fortunam quoque indicet conjunctio Spicae Virginis stellae* benignae cum parte fortunae. Tumque et inde quod collocetur in domo, in domo, colligitur *natum fore honoratum, nobilem, magnae famae, magnumque exercitus ducem*, imprimis quia Mars est dominus ascendentiae. Quod in suis incoeptis felices habebit successus etiam inde confirmari potest, quod Venus in domo propria reperiatur et Mars Mercurium respiciat aspectu trigono. Aspectus Jovis et Martis cum Sole in hac nativitate *animi magnitudinem et felix imperium declarant.* Multa quoque in hac nativitate reperiuntur signa, quae indicant natum *multa itinera suscepturum esse,* uti quod Sol reperiatur in domo tertia et Luna in nona.

Wszystko wymienione wyżej prowadzi do następnego wypadku:

1. Że przy urodzeniu Piotra były rzeczywiście przepowiednie;

2. Że chociaż one doszły do nas w wielu szczegółach zmienione, jednak w istocie sprawdziły się w życiu i czynach potężnego Rossyjskiego Monarchy.

*) W Ruskim Wiestniku z którego ten artykuł bierzemy umieszczony jest rysunek horoskopu.

Печатать позволяется: С.-Петербургъ. Іюня 15-го 1842. *П. Гаевскій.*

W DRUKARNI WOJENNEJ.